

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvánterkek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszeri vasárnap.

Egész évre K 10—
Fél évre 5—
Negyed évre 2-50
Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetéseket jutányosan csakítottatunk.
Nyitólár postaközzel 50 máty.

Felolvasó szerkesztő:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnyeljesítő:
STRAUSZ SÁNDOR.

Történelmi események.

Mióta az öreg Nikita jobbnak találja, hogy mint kicsi és szerény uralkodó megszokott félszékében maradjon, semmint hogy előkelő idegenként a trónjuktól megfosztottak számát szaporítsa és a boulevardokon csattangoljon, ellenségeink táborában mind süröbben hangzik fel a vád, hogy a montenegrói király elárulta országát és az antánt. »A szláv ügy és egyuttal a történelem legaljasabb árulása« — írja a »Journal de Débats« — »amikor a hegyek örege letette óriási revolverét, melyet eleddig tarka derékövében viselt.« És titokzatos tárgyalásokról, sőtét tervekről beszél a római »Secolo«. S ugyanígy beszél királyuk apósáról a többi olasz ujság is, amelyek a hegyek fiainak vitéz ellentállása dacára már régóta észrevették Montenegró kétségbeesésének kétségtelen előjeleit és Montenegró panaszát, hogy Olaszország cserbenhagyta, képmutatásnak szeretnék feltüntetni.

Helyes: kutyakötelessége volt az öreg Nikitának, hogy lélviz idején egész népével, férfakkal, asszonyokkal, öregekkel, fiatalokkal, gazdagokkal, szegényekkel együtt, a hegyszakadékokba hajíktalanul elbujjon és bevárja, míg az olasz vő néhány hajórakomány kétszersültet és meleg ruhát fog küldeni neki vagy a franciák és az angolok Szalonikiban vagy az oroszok a beszarabiai arcvonalon »indirekt« segítséget fognak nyújtani neki. Hogy addig a farkasok és a varjúk lerádják a kiéhezett nép csontjairól a bőrt és a húst, az csak nem jöhet tekintetbe ama fenkölt eszme mellett, hogy meg-

tisztelték azzal, hogy a dicső Angliáért, a felszabadítás ideáljéért rajongó Itáliáért pusztulhasson el! Ha erre a megtiszteltetésére érdemteleneknek bizonyultak a montenegróiak, akkor árulást követtek el.

Nem tart már soká és Olaszországban is rá fognak jönni arra, hogy Eléna királyné is montenegrói hercegnő, az áruló leánya, s akkor a demokraták és republikánusok nehezen elfojtott dühe épp oly elementárisan fog kitörni, mint egykor a latin testvérnép haragja rontott az »oszátrák nő«, Mária Terézia leánya, ellen. Mert tagadhatatlan — s ezt a felsőolaszországi, különösen pedig a milanoi zavarások már most is igazolják, hogy Umberto király fia egy Vulkanon ül és nem fogja elkerülni sorsát még a monarkhiák és Németország ellen elkövetett hűtszég és esperimentumával sem.

Szerbia megsemmisülésével, Montenegró kapitulációjával és az orosz támadások meghiusulásával a francia-angol offenzívának Szalonikiban is befelegett. Hiába kutatók, mi célja legyen a csapatlőmegek összecsdítésének a görög kikötőben. Az emberi erők értelmetlen fecserlésének nevezi Clemenceau ezt a kalandos vállalkozást, melybe egyre jobban elmerül Franciaország, a sikernek minden kilátása nélkül. »Ál fognak menni a támadásba, amely az erőnek újbóli iszonyu szaporítását fogja követelni, oly gondolat, melyre semilyen kormány bűn elkövetése nem juthat.« — írja a vén miniszterbuktató, de természetesen az ország semmi zugából sem kap értelmes magyarázatot, felvilágosító választ. Hol az a francia újonc, aki csak sejtjen és is, miért kelljen neki bőrt Szalonikiban vásárra vinni?

Montenegró lefegyverzése és a beszarabiai orosz támadások sikertelensége — ezek azok az első történelmi események, melyek azóta folytak le, hogy ellenségeinknek közös nagy vezérkaruk van. Ellenben csatlakozik ezekhez a védtelen Görögországtól aratot győzelem. A számla egyenlegeért nem irigyeljük ellenségeinket. A legnagyobb veszteséget Itáliának kell viselnie. Mert ha Barzilai tanácsa szerint »csak a végeredményt vesszük szemügyre«, ugy nem nehéz felismerni, hogy örök időkre elfoszlott az az álom, melyet az olaszok könnyen megvalósíthattak volna, ha hívek maradtak volna régi barátjaikhoz; sőt talán még akkor sem kellett volna — s poklon kívül hagyni minden reményüket, ha legalább még néhány héttel ezelőtt két hadtestnek a Lim partjához vagy a Lousen magaslataira való küldéssel Szerbia hűköltéményeire érdemeseknek mutatkozhatna.

K Ü L Ö N F É L K.

A mi karácsonyunk.

Karácsonyfa körül áll a bonvédsereg Arcuk sötét, sápadt, szemükből köny pereg. Kezük összetéve, imára kulcsolva, Szívből ájtatosan száll égnek az ima. S messze idegenben felcsendül az ének: »Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!«

És a karcsú fácskán kis gyertyák ragyognak, Rajta cukor, dió, szárnyas szép angyalok. Színes láncok, díszek . . . de mégis legszebbek A szemükből hulló csillogó gyémántok S messze idegenben felcsendül az ének: »Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!«

Orosz fogságban

Írta: Kelemen Ferenc.

Délelőtt 11 óraker már egészen megtisztult a falú a muszkáktól, csak a megdermedt tagú holtak beváltak szanaszét és fájdalmasan nyögő sebesültek maradtak vissza a Hilfsplatzon. A pilanatnyi szünetet egy esetleges újabb támadásra való védőintézkedésre használtuk fel. Századom, mely a harcok alatt borzasztóan vértet, parancs szerint a falú északi oldalán lévő házakat szállta meg, ahonnan messze elláthatunk és az esetleg még egyszer támadó ellenséget jókorán feltartóztathatunk tüzzel. Még alig helyeztem el legényeimet, amikor vérszes ordítások közben, tőlem jobbra, a templom körül, ismét berontottak a muszkák s előttem is sürű, tömört rajvonalakban indultak a támadásra.

A fenyegető veszély elől kissé hátravonultak derék, jó katonáim, magam pedig egy rozoga kis házikó mellett állottam fel szintén puskával a kezemben, hogy a támadó muszkákra célozzak. Egy pillanat s tőlem alig 15 lépésnyire egy magas, deszkakerítés mögül feltűnik öt-hat orosz. Az időközben hozzám csatlakozott zászlóaljparancsnokom s egy pár jó barátom figyelmeztettek rájuk s én iszonyatos izgalmak között elstűtöttem fegyveremet. De a muszkák csak tovább rohantak előre. Ismét, gyors lévések s most egyszerre lepatann a ház sarkáról egy jókora darab vályog s a szét-

freccsenő malter behintette teljesen a bal karomat. A muszka észrevett és rám lött. Egy pár centiméter differencia s »Treffert« lett volna. De így még inkább elfogott a düh s fegyveremet ép lövére emeltem, amikor a tőlem alig 16 lépésnyire lévő jobb oldali ház mögül elém tör újabb három szuronyos, vad muszka. Egy rettenetes, kétségbeesett pillanat. Fejem megszódlott, testem megremegett, egy pillanat alatt elvesztettem önralmamat s puskámat elhajlítva, az élet ösztönön irtózatlan nyomása alatt beugrottam a házba. A három muszka utánam. Vad, ösztönyszerű ugrással benn termettem a szobában s kétségbeesve kutattam egy kis rejtekhely után. Az egész utcai harc alatt a fal mellé lehasalt s ugyancsak kétségbeesett ruthén egy szóval sem segített rajtam, csak rám dermedtetten fénytelen, buta szeméit.

Egy szökkenéssel künn voltam ismét az előszobában s egy pillanat alatt felugrottam az előttem álló létrán az alacsony padlásra. Szerencsére úgy látszik ösztönöm intését követve — magam után húztam a létrát. A két alsó foka még kilátzott, amikor az üldöző három muszka utánam rontott. Nem vették észre s így ők is mindenekelőtt a szobába rontottak s ott éktelen lármával követeltek engem a kétségbeesett ruthéntől. Nem tudom, mi volt a válasz, de a három orosz a következő percben már ott állott a padlásnyílás előtt.

Irtózatos percek következtek

Lehasaltam a poros, piszkos padlóra, kezembe vettem revolveremet s vártam az első

muszka koponyát, melyet szerencsétlen végzetű revolvercsövem elé állított. Odakünn hideg volt, de én itt a mocskos padlás rongyos lán-lomjai között a perzselő nyári nap izzasztó melegét éreztem. A vérem hevesen lökteket. A revolver, melyben eddig csak kidobott 80 koronámot sfrattam, most egyszerre leghálásabb pajtásom lett. Örömem, boldogságom, mi több a Megmentőm. A hideg csödegesen rángatózótt ide-cda, úgy, hogy pillanatonként két kézzel fogtam, nehogy ez az egyetlen reményem is kihulljon a kezemből. —

Izgalmas, örült pillanatok. Az ész, az idegek felmondják a szolgálatot s csak az emberben örököltét fogva benne szünyadót életöztönön ráncigálja az emberi gépezet gyeploszárait. Édes emlékek, szent szerelmek, hit, nagyratörő remények hol vagytok ilyenkor? Az emberből kivész a lélek s csak a létért küzdő állat vájja élet-halál harcát az ellenséggel. —

Most nagy robajjal kinyílik az ajtó s ordítva rohan be egy újabb muszka. Erélyes, parancsoló hangjából azonnal tisztre, vagy legalább is altisztre gondoltam. Durván rávált a padlásnyílás előtt álldogáló muszkákra s zavarja ki a ház elé, hogy a megint teljes vehemenciával folyó utcai harcban résztvegyenek. Az én barátaim most keszdenek a padlást felé mutogatni s megérteni a tiszttel, hogy itt egy »pan porucnik« (hadnagy, tisz) van elrejtve, akit el akarnak fogni. A harc odakünn javában dől, a halálhozó golyók sürű sugarakban röpökdeket körül, a gránátok irtózatos

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére költendő.

Küldőhivatal:
Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide költendők az előfizetési díjak, nyilatkozatok és hirdetések.

Telefon szám 34.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.
Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:
Egész évre K 10—
Fél évre 5—
Negyed évre 250
Egyes szám ára 20 fillér.
Hirdetéseik jutányosan szabványos.
Nyitvatartás 50 órára.

MURAKÖZ

Felolvasó munkatárs:
ZRINYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapfajlagos:
STRAUSZ SÁNDOR.

Történelmi események.

Mióta az öreg Nikita jobbnak találja, hogy mint kicsi és szerény uralkodó megszokott félszékében maradjon, semmint hogy előkelő idegenként a irónjektől mogfosztotak számát szaporítsa és a boulevardokon csattangjon, ellenségeink táborában mind sürűbben hangzik fel a vád, hogy a montenegrói király elárulta országát és az antánt. »A szláv ügy és egyúttal a történelem legaljasabb árulása« — írja a »Journal de Débats« — »amikor a hegyek örege letette óriási revolverét, melyet eddig tarka derékövében viselt.« És titokzatos tárgyalásokról, sőtét tervekről beszél a római »Secolo«. S ugyanígy beszél királyuk apósáról a többi olasz újság is, amelyek a hegyek fiainak vitéz ellentállása dacára már régóta észrevették Montenegró kétszínűségének kétségtelen előjeleit és Montenegró panaszát, hogy Olaszország cserbenhagyta, képmutatásnak szeretnék feltüntetni.

Helyes: kutyakötelessége volt az öreg Nikitának, hogy lőtörvény idején egész népével, férfakkal, asszonyokkal, öregekkel, fiatalokkal, gazdagokkal, szegényekkel együtt, a hegyszakadékokba hajléktalanul elbujjon és bevárja, míg az olasz vő néhány hajórakomány kétszersülttel és meleg ruhát fog küldeni neki vagy a franciák és az angolok Szalonikiban vagy az oroszok a beszarábiai arcvonalon »indirekt« segítséget fognak nyújtani neki. Hogy addig a farkasok és a varjúk lerágják a kiéhezett nép csontjairól a bőrt és a húst, az csak nem jöhet tekintetbe ama fenkölt eszme mellett, hogy meg-

tisztelték azzal, hogy a dicső Angliáért, a felszabadítás ideáljéért rajongó Itáliáért pusztulhasson el! Ha erre a megiszteltetésre érdemteleneknek bizonyultak a montenegróiak, akkor árulást követtek el.

Nem tart már soká és Olaszországban is rá fognak jönni arra, hogy Eléna királyné is montenegrói hercegnő, az áruló leánya, s akkor a demokraták és republikánusok nehezen elfojtott dühe épp oly elementárisan fog kitörni, mint egykor a latin testvérnép haragja rontott az »osztrák nő«, Mária Terézia leánya, ellen. Mert tagadhatatlan — s ezt a felsőolaszországi, különösen pedig a milanoi zavargások már most is igazolják, hogy Umberto király fia egy Vulkánon ül és nem fogja elkerülni sorsát még a monarchiánk és Németország ellen elkövetett hítszegés esperimentumával sem.

Szerbia megsemmisülésével, Montenegró kapitulációjával és az orosz támadások meghiusulásával a francia-angol offenzívának Szalonikiban is befelelgett. Hiába kutatók, mi célja legyen a csapatlőmegek összecsdítésének a görög kikötőben. Az emberi erők értelmellen fecserlésének nevezi Clemenceau ezt a kalandos vállalkozást, melybe egyre jobban elmerül Franciaország, a sikernek minden kilátása nélkül. »Át fognak menni a támadásba, amely az erőknél újból iszonyú szaporítással fogja követelni, oly gondolat, melyre semilyen kormány bűn elkövetése nem juthat.« írja a vén miniszterbuktató, de természetesen az ország semmi zugából sem kap értelmes magyarázatot, felvilágosító választ. Hol az a francia unjoc, aki csak sejtene is, miért kelljen neki bőrt Szalonikiban vásárra vinni?

Montenegró lefegyverzése és a beszarábiai orosz támadások sikertelensége — ezek azok az első történelmi események, melyek azóta folytak le, hogy ellenségeinknek közös nagy vezérkaruk van. Ellenben csatlakozik ezekhez a védtelen Görögország fölött aratott győzelem. A számla egyenlegeért nem irigyeljük ellenségeinket. A legnagyobb veszteséget Itáliának kell viselnie. Mert ha Barzilai tanácsa szerint »csak a végeredményt vesszük szemügyre«, úgy nem nehéz felismerni, hogy örök időkre elfoszlott az az álom, melyet az olaszok könnyen megvalósíthattak volna, ha hívek maradtak volna régi barátjaikkal; sőt talán még akkor sem kellett volna »a poklon kívül hagyni minden reményüket«, ha legalább még néhány héttel ezelő két hadtestnek a Lim partjához vagy, Lomosen magaslataira való küldéssel G. hősökötteményeire érdemeseknek mutatkozhatna.

K Ü L Ö N F É L K .

A mi karácsonyunk.

Karácsonyfa körül áll a honvédsereg
Arcuk sötét, sápadt, szemükből könyv pereg.
Kezüket összetéve, imára kulcsolva,
Szívükből ajtalanosan száll égnek az ima.
S messze idegenben felcsendül az ének:
»Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!«

És a karcsú fákán kis gyertyák ragyognak,
Rajta cukor, dió, szárnys szép angyalok.
Színes láncok, díszek . . . de mégis legszebbek
A szemükből hulló csillogó gyémántok
S messze idegenben felcsendül az ének:
»Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!«

Orosz fogságban

Írta: Kelemen Ferenc.

Délelőtt 11 órakor már egészen megtisztult a falú a muszkáktól, csak a megdermedt tagú holtak heverték szanaszét és fájdalommal nyögő sebessétek maradtak vissza a Hilsplatzon. A pillanatnyi szünetet egy esetleges újabb támadásra való védőintézkedésekre használtuk fel. Századom, mely a harcok alatt borzasztóan vértett, parancs szerint a falú északi oldalán lévő házakat szállta meg, ahonnan messze elláthatunk és az esetleg még egyszer támadó ellenséget jókorán feltartóztathattuk tüzzel. Még alig helyeztem el legényeimet, amikor vészres ordítás közlén, tőlem jobbra, a templom körül, ismét berontottak a muszkák s előttem is sürű, tömött rajjonalakban indultak a támadásra.

A fenyegető veszély elől kissé hátravonultak derék, jó katonáim, magam pedig egy rozoga kis házikó mellett állottam fel szintén puskával a kezemben, hogy a támadó muszkákra célozzak. Egy pillanat s tőlem alig 15 lépésnyire egy magas, deszkakerítés mögött feltűnik öt-hat orosz. Az időközben hozzáim csatlakozott zászlóaljparancsnokom s egy pár jó barátom figyelmeztettek rájuk s én iszonyatos izgalmak között elstűtöttem fegyveremet. De a muszkák csak tovább rohantak előre. Ismételt, gyors lövések s most egyszerre lepatann a ház sarkáról egy jókora darab vályog s a szét-

fecsenő malter behintette teljesen a bal karomat. A muszka észrevett és rám lőtt. Egy pár centiméter differencia s »Treffer« lett volna. De így még inkább elfogott a düh s fegyveremet ép lövésre emelém, amikor a tőlem alig 16 lépésnyire lévő jobb oldali ház mögül elém tör újabb három szuronyos, vad muszka. Egy rettenetes, kétségbeesett pillanat. Fejem megszódt, testem megremegett, egy pillanat alatt elvesztettem önmagammat s puskámat elhajítva, az élet ösztön irtózatoss nyomása alatt beugrottam a házba. A három muszka utánam. Vad, ösztönözéssel ugrással benn termettem a szobában s kétségbeesve kutattam egy kis rejtékhely után. Az egész utcai harc alatt a fal mellé lehasalt s ugyancsak kétségbeesett ruthén egy szóval sem segített rajtam, csak rám dermesztette fénytelen, buta szemeit.

Egy szökkenéssel künn voltam ismét az előszobában s egy pillanat alatt felugrottam az előttem álló létrán az alacsony padlásra. Szerencsére úgy látszik ösztönöm intését követve — magam után húztam a létrát. A két alsó foka még kilátásozott, amikor az üldöző három muszka utánam rontott. Nem vették észre s így ők is mindegyük elölt a szobába rontottak s ott éktelen lármával követelték engem a kétségbeesett ruthéntől. Nem tudom, mi volt a válasz, de a három orosz a következő percben már ott állott a padlányúlás előtt.

Irtózatoss percek következtek . . .
Lehasaltam a poros, piszkos padlóra, kezembe vettem revolveremet s vártam az első

muszka koponyát, melyet szerencsétlenül végzetem revolvercsővem elé állít. Odakünn hideg volt, de én itt a mocskos padlás rongyos lim-lomjai között a perzelő nyári nap izzasztó melegét éreztem. A vérem hevesen lüktetett. A revolver, melyben eddig csak kidobott 80 koronámot sáfrattam, most egyszerre leghálásabb pajtásom lett. Örmömem, boldogságom, mi több a Megmentőm. A hideg cső idegesen rángatózott ide-oda, úgy, hogy pillanatonként két kézzel fogtam, nehogy ez az egyetlen reményem is kihulljon a kezemből. —

Izgalmas, örült pillanatok. Az érz, az idegek felmondják a szolgálatot s csak az emberben öröktől fogva benne szunnyadó életöztön ráncigálja az emberi gépezet gyepéltársárait. Édes emlékek, szent szerelmek, hiú, nagyvratú remények hol vagytok ilyenkor? Az emberből kivész a lélek s csak a létért küzdő állapot várja élet-halál harcát az el-lenséggel. —

Most nagy robajjal kinyillik az ajtó s ordítva rohan be egy újabb muszka. Erélyes, parancsoló hangjából azonnal tisztre, vagy legalább is altisztre gondoltam. Durván rárvall a padlányúlás előtt áldogáló muszkákra s zavarja ki a ház elé, hogy a megint teljes vehemenciával folyó utcai harcban résztvegyenek. Az én barátaim most kezdenek a padlás felé mutogatni s megértetni a tiszttel, hogy itt egy »pan porucnik« (hadnagy, tiszt) van elrejtve, akit el skarnak fogni. A harc odakünn javában dúlt, a halálhozó golyók sürd sugarakban röpödték körül, a gránátok irtózatoss

S a sötét karácsonyfát sötét lombja között
Kicsi nagygyalareok édesen mosolyognak . . .
Kis fiúk, leányok, szerető hitvesek . . .

Éh! Ábránd, csak álom! . . . azok otthon vannak
S messze idegenben felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!

Ottthon . . . messze innét . . . szép Magyarországon
Békésen ülnek most a kályha melegen
Várják édesapát . . . fegyverrel kezében
Gyilkos . . . vagy tán halott . . . a béke ünnepén.
S messze idegenben felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek.

Szemükben könyvekkel, arcukon bánattal
A sapkájuk kézen, csendesen állanak,
A lelkük elrepült haza, családjukhoz . . .

És a szent karácsony otthon sem boldogabb
Messze idegenben felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!

Másképp volt az egykor . . . egykor, nagyon régen
Mikor még nem fogtak gyilkoló szereszmot.
S mikor a Jézuska mosolygó fiúknak
Nevető lánykáknak hozott ajándékokat
S messze idegenben felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!

Akkor ők sem sirtak. A szemük nevetett.
Öröm boldogság volt a családi házbán.
Megrögték a kicsik . . . elmúltak az idők . . .
S ós apa fiával harcol a csatában.
Messze idegenben felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!

Küzdének egymásért . . . vagy egymásért halnak
És a vén harcosok, viharedzett lelkek
Lehorgasztolt . . . el-elcsukló hangon
Sírnak keserűen, sírnak mint a gyermek
Lassan, bá . . . an felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! . . . Béke az embernek!

Imádkozz . . . fiúk! hangzik a szó halkan.
S máskor . . . acos fejek meghajlanak mélyen
A térdük . . . rejtőzik . . . s karácsonya mellett
Áhitattal hangzik: >Mi Atyánk Úr Isten!
És az ima után felcsendül az ének:
>Dicsőség Istennek! Béke az embernek!

S a gyertyák leégnek, lobogva, sercegeve,
Lángot vetett már a karácsonyfa ága.

S azután sötét lesz . . . lassan rájuk borul
Az idegen ország sötét éjszakája.
S ismeretlen földön, csendben elhalóan,
Fájó, rezgő hangon felcsendül az ének:
>Óh adj békeséget Uram az embernek!

Ivanigrad, 1915. dec. 25.

Fenyves Dániel
hadapród.

— **Kitüntetés.** Őfelsége a király Toma Károly honvéd tart. zászlós, a csáktornyai tanítóképző intézet IV. éves növendékét, az ellenség előtt tanusított vitézségének elismeréséért a II. oszt. ezüst vitézségi érmet adományozta.

— **Tanítói kinevezések és áthelyezések.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Antos János helesfai rk. isk. tanítót a muracsányi áll. el. népiskolához rendes tanítónak kinevezte; Fábrián Ilona áll. isk. tanítónőt pedig Kisszabadváról Tóvárosra s Zsoldos Elek tanítót és Zsoldosné Mittler Etelka tanítónőt Egyekről Kisszabadvára helyezte át hasonló minőségben.

— **Kitüntetés.** Ferencz Salvator főherceg, mint az osztrák-magyar Monarchia Vörös kereszt egyleteinek védnökhelyettese, a háború alatt a katonai egészségügy körül szerzett kiváló érdemeinek elismeréséül Szenteh Dezsőné urasszonynak Breznóbányán a Vörös Kereszt hadiékítményes ezüst díszérmét díjmentesen adományozta.

— **Kinevezés.** Dr. Erdélyi Zoltán, háttérrendőrségi fogalmazó, aki ezideig mint hadbírószázados harctéri szolgálatot teljesített, Besztercebánya város rendőrfőkapitányává nevezetelt ki.

— **Hősi halál.** Ismét szomorú hírt kaptunk a harctérről. Ezúttal Kanczer János 19. honvéd gyalogezredbeli zászlósról van szó, aki f. hó 19-én 23 éves korában az északi harctéren elesett. Kanczer János halálát Kaszupovics István századparancsnok hozta részvételtjes és elismerő sorok kíséretében Muzikár Ferenc csáktornyai posta- és távirda főnök tudomására, aki a szíven talált hős katonában rokonát siratja. Kanczer János a csáktornyai tanítóképző intézetnek is egykor szorgalmas növendéke volt s mint okleveles tanító 4 éven át teljesített buzgó szolgálatot. Nyugodjék békében!

— **Kinevezés.** Őfelsége a király Szemjén Zoltán zászlóst az ellenség előtt tanusított kiváló vitéz magatartásáért m. évi november 1-i rangsorral soron kívül hadnaggyá kinevezte.

— **Kitüntetés.** Őfelsége a király Kopjár István, a 16. honv. gyalogezred 10. száza-

dának kötelekében lévő őrzéséről, az ellenség előtt tanusított vitézségeért bronz és nagy ezüst vitézségi érmmel tüntette ki a szolgálatát.

— **Tanfelügyelői látogatás.** Szirmai Miksa, Zalavármegye kir. tanfelügyelője e hó 25 és 26-án Csáktornyan tartózkodott, mely alkalommal az áll. tanítóképző intézetet látogatta meg. Szirmai Miksa tanfelügyelő a két nap folyamán az osztályok látogatása alkalmával a növendékek feleleteit és a tanárok előadásait s a növendékek gyakorlati kiképzését figyelte meg. A növendékek internátusi elhelyezéséről és ellátásáról is tájékozódni szerzett. Kir. tanfelügyelő a tapasztaltak felett elismerését fejezte ki.

— **Adományok.** Szent Antal perselyéből Pálya Mihályné úrnő utján a helybeli üdítő állomás 10 s a jóléti bizottság 40 K-t kapott, melyért az elnökségek hálás köszönetet mondának.

— **A rokkant katonák adománya.** A csáktornyai tartalék-kórház rokkant katonái f. hó 16-án tudvalevőleg kiállítás rendeztek, melynek kiállított tárgyait értékesítették. Az eladott tárgyak befolyt összegének fele a rokkant katonákat illette, másik felét pedig jótékony célra fordították. Ezt az összeget a tartalékkórház parancsnoksága a Vöröskereszt egylet csáktornyai főnöke javára fizette be a Vöröskereszt egylet elnökségének. Az egyesület elnöksége az ekként befolyt 146-33 K-ért a parancsnokságnak és rokkant katonáknak ez úton mond hálás köszönetet.

— **Évi statisztika.** Csáktornya város területén a tavalyi év folyamán született 115 gyermek, meghalt 130 egyén, közülük 18 beteg és sebesült katonák. Házasságot kötött 18 pár. Kilenc lélekkel kevesebb született s 48-cal több halt meg mint az előző évben. Hasonlóképpen 25 házassággal is kevesebb volt mint 1914-ben.

— **Az esküdtek lajstroma.** A nagykanizsai kir. törvényszéknél sorsolás utján most állították össze az 1916-ban szolgálót teljesítő esküdtek névsorát. Muraközökből a következők esküdtek fognak az idén bíraskodni: Berger Manó magánhivatalnok (Kotor),

robajjal robbantak szét a kicsi, kis nyomorult kutyák előtt s az én muszkáimat is elfogta a harci láz. Ott hagytak engem s a tisztelt együtt kironítottak a házikómból s a falak mellé elhelyezkedve ők is tüzetni kezdtek az egyre inkább előrenyomuló vitéz katonáinkra. —

Egy darabig még hallottam rettenetes üvöltéseiket, puskák ropogását s aztán egyszerre, mint egy parancsszóra előlt a vihar. . . .

Megkönnyebbültem. Felkeltem, megmerevedett tagjaimat alig bírtam mozgatni. Félve pillantottam le a padlásnyíláson. Sehol egy hang, sehol egy lélek. Lassan odakuszmok a padlás széléhez s egy keskeny sávon keresztül próbálok kitekinteni az utra. Nem megy. Most a nagy fáradságtól ledőlök egy nagy kukoricás szákra, hanyatt fekszem rája s egész önkéntlenül feltekintek a bádogtatóra.

Megrémülök. Csak most vettem észre, hogy a bádogtató teljesen át van lyukgatva. Orosz golyók, magyar golyók végesen szaladtak át rajta. A kicsi, parányi kis nyílásokon, melyeken egy pár perccel korábban még a Halál véres nyilai röpökdeek fejem fölött, most az Életnek, reményhezó sugarai szöktek be hozzám.

Elkábulozok tőlük s tündérfényű szent rezgésük elől lezárom fénytelen, fáradt szememeim. . . . Elaludtam; nehéz, öntudatlan mély álomba merültem, s még most is úgy érzem, hogy ott azon a piszkos padláson, rongyos lánomok között, kényelmetlen kukorica-zsák divánon aludtam eddig életem legszebb legboldogabb álmát. . . .

Késő délutáni órákban erélyes parancsszóra ébredtem.

Reszkelve ugrottam fel fekhelyemről s örülni szaladgálni kezdtem a padláson. Ismerős hangokat vétem odalent felfedezni. Megállok egy pillanatra. Hallgatodom. Az én századom emberei voltak s az őrmesterem adott ki különféle parancsokat. A szívem lázasan dobogott, az agyam majd szétrepedt, szerettem volna szeretni, kiabálni, sírni, ordítani; de csak ugráltam tehetetlenül jobbra-balra. Most ismét hallgatóztam. Igen, az őrmesterem hangja. Megismertem. Megragadtam a kezemet, hogy ébredéletemről meggyőződjem. Ébren voltam: éreztem, hiszen a pulzusom örült módon dolgozott.

Benotíc, Benotíc! kezdtem el most torkom szakadtából kiabálni s egyre csak ugráltam egyik helyről a másikra.

Benotíc, Benotíc!

A létra, mely felségített üldözöm elől, ott hevert mellettem, de egy pillanatra sem gondoltam, arra, hogy azon ismét lemehtétek. Talán nem is tudtam, hogy ezt a fogas faalkotmányt létrának hívják. A szemem zavarosak lehettek, összefolyt előttem minden. Nem láttam a kéményt, a kukoricaszákokat, sem a lánomokat. Minden: az egész padlás, az egész világ egy sűrű nehéz ködszerű anyagból folyt össze előttem, mely fojtogatott, mint valami mérges gázlehelő s én kétségbeesésben, egyre csak azt hajtogattam, hogy Benotíc, Benotíc!

Embereim figyelmesek lettek a kiabálásra, felismerték a hangomat s a következő percben már karjai között cipelt le az én jó Nasipek tizedesem, fogságom, szenvedéseim, rettegéseim grász színhelyéről: a padlásról.

A friss levegő magamhoz térített.

Megkönnyebbülten sóhajtottam fel s egy pár pillanat múlva már jelentkeztem a zászlóaljparancsnokomnál, aki pedig már végleg letett róla, hogy valamikor is meglásom. —

A sieleci véres vasárnap elmúlt, de még mindig sötét árnyak, kísérteties alakok, véres emlékek egész özöne éled fel lelkemben, ha e borzalmas napra gondolok. . . .

Álmaimban sokszor magam előtt látom azt a rongyos, kis ruthén vityillót, melynek bádóg tetőjét oly sok ellenséges golyó furta át; de magam előtt látom azt a három szuronyos muszkát is, amint padlásom előtt tanakodik Életem és Sorsom felett.

Engem a Gondviselés eddig megmentett az élet számára, de mi van velük, mi van az én három öreg muszkámmal?

Élnek-e ők is, vagy talán már régen ott porladnak a sieleci nagy közös muszka temetőben? Ki tudná megmondani?!

1915. dec. 25.

Faller János kocsmáros (Murakeresztur), Glavák István kocsmáros (Alsódomboru), Hajas József szállodás (Csáktornya), Heinrich Miksa kereskedő (Csáktornya), Igricz Márton kocsmáros (Alsódomboru), Lasics Rókus kocsmáros (Alsódomboru), Lőke Lajos magántisztviselő (Alsódomboru), Mesterich Aladár tisztartó (Csáktornya), Nádai Ferenc ny. tanító (Perlak).

— **Közgyűlés.** A Csáktornyai Jótékony Nőegylet f. hó 23-án tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen Grész Ernő titkár az egylet egész évi működéséről, a pénztáros az egylet számadásairól, vagyoni helyzetéről, a vagyon kezelés módjáról nyújtott részletes tájékoztatást. Az egylet tisztviselőkarában is változások történtek. Elnöknek egyhangulag megválasztott Pethő Jenőné urasszony, aki mint az egylet eddigi alelnöke, fáradhatatlan buzgóságával, a jótékonyág terén kifejtett tevékenységével méltán kiérdemelte, hogy a közgyűlés őt nagy lelkesedéssel elnökké választotta. Alelnök Mesterich Aladárné úrnő lett. Öszinte sajnálattal vette a közgyűlés tudomásul Martincevics Julcsa urhölgynek a pénztárosi állásról való lemondását. Közel 13 évig a legnagyobb fáradozással, szakértelemmel és lelkiismeretességgel töltötte be e tisztet. A közgyűlés önzetlen munkásságáért jegyzőkönyvileg köszönetét és elismerését fejezte ki. Pénztárosnak Kayser Ilona, jegyzőnek Dobosy Irma urhölgyek választották meg.

— **A csáktornyai posta forgalma.** Mult-kori, erre vonatkozólag közzétett adataink kiegészítésül még megemlíthjük, hogy a csáktornyai postán a mult évben közönséges levél érkezett 559220 s feladatott 533572 db.

— **Adományok.** Özv. Murai Róbertné urasszony a csáktornyai Nőegylet részére 20 K-t, Mészáros Ferenc Kisszabadváról a Vöröskereszt egylet csáktornyai fiókja részére 1 K-t adományozott, mely adományokért az egyesületek elnökségei köszönetet nyilvánítanak.

— **Hadifoglyok részére gyűjtés.** A Stridovári áll. isk. tantestületének gyűjtése, az Oroszországban lévő hadifoglyaink részére: Stridovári Takarékpénztár 20; báró Knezevich Viktor, dr. Csillag Dezső, Belletz Edéné, Schweitzerné, Krampatits Józsefné, Lichtenberger Péter, Kell Helén (Zágráb), Steinné, Brodyákné, Pozsgán Julcsa, Sostarics Ágnes 2—2; Danitz Sándor, Lippichné, Kalchbrennerné, özv. Pauscháné, Hirschl Lipót, Csere Sári, Krauthacker Rozika, Krampatits Lenke, Schefcsikné, Büchsenmeister Henrik 1—1 K; Gregorincicsné 70; Labancz Anna, All, Nemeč Ferenc 40; Ambrusné 60; Novák Jánosné, Repp Ferenc, Repp Stanislóné, Hericzné 20—20 fillér. Összesen 55 K 30 f.

— **Tanulók adományai.** A Stridovári állami iskola tantestülete a »Zsófia Országos Gyermekszanatorium Egyesület« részére a tanulók között ezúttal e tanévben már másodszer ismét 65 K 32 f-t gyűjtött, mit rendeltetése helyére beküldött.

— **Vesztett ebek garázdálkása.** Stridovári és vidéken a legutóbbi héten több vesztettnek vélt ebet lőttek agyon. Ennek tényleges megállapítása végett künn járt az állatorvos és az elpusztított ebek agyát felküldte Budapestre a Pasteur-intézetbe. Sajnos, hogy az emberek közül többen megmaradtak, kik gyógykezelés végett már elutaztak.

— **Hadiadó.** A mult évi mintára az idén is kivetik a 20000 K-n fölüli adózókra a hadiadót. Zalavármegyében már legközelebb összeül a bizottság, amely a tavalyihoz hasonlóan a hadiadót fizetők névsorát összeírja. Az adókiadásra az alap ugyansz, mint tavaly, az idén azóban azt a jövedelmet is tekintetbe veszik a kivelésnél, melyet az illető mint igazgatósági vagy felügyelő bizottsági tag valamely vállalatnál élvezett.

— **A háború.** A mult héten is Montenegró állott az előtérben. Annak pacifikációja folyt az egész vonalon, nagy kitarással. A fegyverletétel folyamatban van. A fegyverletételről szóló megállapodásokat január 25 én este a montenegrói kormány meghatalmazottai aláírták. E közben csapataink Podgoricát és Niksicset Montenegró területén és Skutárit albán területen szállották meg s már San Giovanni di Medua előtt állanak. A további harcok közelebbi célja Valonna és Durazzo, melyeket az olaszok és szerbek védeni készülnek. Nikita király ezalatt családjával külföldre futott, azaz jobban mondva az antant megszöktette, hogy a béketárgyalások által tulságosan leköltve ne legyen. Nikita Lyonban telepedik le Franciaországban. — Szaloniki előtt nagy előkészületek folynak. Csatározásra még nem került sor. A központi hatalmak az előkészületekkel vannak elfoglalva, az antant pedig a görögöket terrorizálja s folyton hazudozik s fenyegetőzik. — Az olaszok Oszlavianál sulyos vereséget szenvedtek. Egyik áruk elfoglalása alkalmával 1200 foglyot ejtettünk, 45 tisztet és 2 géppuskával. — A nyugati hadszíntéren élénk tűzérési harc folyt. A szép idő lehetővé tette a német tűzérési akcióba lépését. — A besszarabiai harcúterén hosszú hetek nehéz küzdelmei után katonáink végre pár napi pihenőhöz jutottak. Szükségük is van a pihenésre, mert az oroszok örületes, sikertelen támadásai nagyon kifárasztották hős csapatainkat. Ez azonban korántsem a végleges békét jelenti. Mert az oroszok újból készülődnek. A bukovinai és keletgalicai harcúteremen egyre erősödik az orosz tűzérési tevékenysége, miközben felderítő szolgálatokat végeznek, hogy állásaink kikémleljék. — Az angol kísérletei Mezopotámiában, hogy a törökök által körülzárt Kut el Amarat felszabadítsák, eddig nem sikerült. Ebben a szárdékában Felahin mellett óriási veszteségeket szenvedett az angol hadsereg, melynek hovatovább céltalan lesz minden kísérlete, hogy katonáit a törökök vasgyűrűjéből kiszabadítsa.

— **Állandó mozi.** A Rákóczi utcai állandó mozgó színházban ma megtartandó előadások műsora: Nauke bálványa (boh. 1 felv.); A haláltelefon (detektiv dráma 3 felv.); Jó reggelt Fischer úr (boh. 2 felv.); Hadihíradó szenzációs felvételekkel. — A mozgó színház legközelebbi világhírű attrakciója: Az alagút dráma lesz Kellermann érdekesített regénye átdolgozásával.

— **Deák Ottthon funevelőintézet** Szombathely. (Köszegi-utca 46.) Ötödik éve fennálló intézetben a vidéki tanulók kellemes otthonot találnak. Állandó feygelmi és tanulmányi felügyelet. A növendékek leckeikben naponta ellenőrizve lesznek. Napi 4-szeri étkezés, az ebéd fölvaltva 2 és 3 tálal (normális időben naponta 3 tálal). Havi teljes ellátási díj 80 K (étkezés, lakás, mosás, fű-

tés, világítás, kiszolgálás stb.) Tessek tájékoztatást kérni, azaz személyesen érdeklődni. Az igazgatóság.

— **Népesedési statisztika.** Születtek: Potocnyák Károly, Gyurancz Károly, Puh Ferenc, Kirchfeld Anna, Tárnai Mária, Bér Sarolta, Bratics Katalin, Zadravecz Katalin, Markek Antonia, Soltics Erzsébet, Prsztecs Viktoria, Kolmanics János, Barbus Mária, Rodiger Ferenc, Lehoczky Ilona. — Meghaltak: Spellenberg Ottó (24 é), Weiss Gyula (26 é), Hirschman Ernő (17 é), özv. Sonnenberg Lipótné (81 é), Kaczn Ilona (4 h), Grábár Teréz (21 h), Bajkai Anna (3 h), Filó Anna (13 n), Filó Lajos (14 n), özv. Kupka Jánosné (82 é), Zsifkovics Ferenc (83 é), Meszárics Mária (6 é), Stingl Lajos (30 é), Zsganez Pál (7 h), Karancsny Irma (18 n), Huszár Zsuzsanna (5 é), Kelemen Ferenc (50 é), Tislarics Mária (10 é), Kopácsi Ferencé (34 é). — Házaságot kötöttek: Rotschild Károly és Postruzsin Mária; dr. Krupany József és Valnszky Ottilia.

— **Jó ötlet** ezekben a drága időkben, ha frissítő, jóízű és szomjúságot oltó házi italokat csekély költséggel otthon készítenek. 100 liter házi italt (ananás, alma, málna stb.) bárki készíthet. Az alkatrészek ára pontos utasítással bérmentve K 4.50 utánvétellel. Öt adagnál egyet ingyen hozzácsomagol Grolich János Angyal-drogériája, Brunn 618 sz. Morvaország.

— **Figyelmeztetés a Szerbiába utazóknak.** A Belgrádba, illetve Szerbiába utazókat figyelmeztetik, hogy a belgrádi császári és királyi rendőrfőnökségnél, Szerbia egyéb megszállott területein pedig a kerületi parancsnokságoknál huszonnégy órán belül büntetés terhe mellett jelentkezni kötelesek.

— **A szederfák védelme.** A lüzifahiány folytán igen sok közszégen fordult elő, hogy a lakosok az utcán és a köztereken lévő szederfákat a hatóság tudta és beleegyezése nélkül kivágdalták. Ennek megakadályozása céljából a földmívelésügyi miniszter most körrendelettel küldött Zalavármegye törvényhatóságához, melyben arra utasította az alispánt, hogy a szederfák kivágását a legszigorubbán tiltsa meg, s egyidejűleg pedig indítson haladéktalan nyomozást azon célból, hogy a felmerült esetekben a megtorlás iránt sürgősen intézkedhessenek.

— **Tábori postai csomagforgalom részleges megszüntetése.** A 16, 34, 46, 49, 95, 170, 190, 211, 233, 308 és 317. számú tábori postákhoz magáncsomagok további intézkedésig nem küldhetők. — A magyar királyi postahivatalok (postagűnyökségek) tehát a felsorolt tábori postákhoz magáncsomagokat további intézkedésig nem vehetnek fel.

— **Megszűnik a nullásliszt.** Magyarországon eddig három fajta liszt volt forgalomban: fehér vagyis nullásliszt, továbbá főző- és kenyérliszt. Ezzel szemben Ausztriában már hónapok óta csak kétféle liszt van, mert a nullás liszt kiörlése kormányrendeletileg tilos. Amint értesülünk, ezt a rendszert most Magyarországon is életbeléptetik. Nálunk is csak kétféle liszt lesz. A nullás és főzőliszt helyett olyan örlemény kerül forgalomba, amely a fehérlisztnél valamivel barnább, ellenben a főzőlisztnél valamivel fehérebb lesz. Így persze kevesebb korpát vesznek ki az örleményből, ami a liszt megszaporodását fogja előidézni.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržanja novina, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya.

Izdateljstvo: knjižara Strausz Sandora kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatekom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povačljivi list za puk
izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Predplata čina je:
Na celo leto K 10.—
Na pol leta 5.—
Na četvert leta 2-50
Pojedini broji koštaju 20 fill.
Oznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Saradniki:
PATAKI VIKTOR i SRÁY FERENCZ.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Opet velike bitke s rusom.

Talijani bi radi mir sklopiti. - Nekoje črnogorske čete nećeju mir. - Nemški cesar je pohodil vu Nišu bulgarskoga cara. - Rus je opet 10 jezer mrtvih i pleziranih izgubil. - Nemški cesar vu Magjarskoj. - Razoružana Črnagora. - Poběgel je Nikita. - Vojuvanje proti Montenegri i Lovčen bregu. - Dva dni su branili Skutari.

Kak stojimo na bojnem polju?

(M. J.) Svi orsagi, s kojimi smo vu taboru, se s onim dogodjajom baviju, da se je mala Črnagora na milost nam predala. Osobito taljane zanima kapitulacija Črnogore, ar su oni takaj jednu jakost izgubili s Lovčen bregom i na njem stojećim festungom, od koje bilo je lahko doseći na naše morje, na festungu stojećimi štukami. Vezda budemo mi paziti mogli z ovoga brega na taljanske ladje, pak ako se nam bu dopalo, budemo jih lahko postrelali, ako bi se na naše morje podufali doći.

Vu Taljanskoj je veliki strah, jesu takaj i nemiri zbog festunga Lovčena i zbog kapitulacije Črnogore, ar je našoj vojski slobodan put do Albanije, koja pod Črnogorom leži. Veliki del taljanov hoće, da bi se s nami čim pređi mir sklopil, ar su previdli, da nikaj nemreju svojim taborom dostignuti. Vezda se vre čujeju glasi, da bi se vre taljan pogadjal s našom vladom zbog mira. Moguće, da budemo našim postuvanim čitateljem javiti mogli, da smo se s taljanom pogodili. To se od samoga sebe razme, da se pogoditi s taljanom drugač nemremo, ako nam nepovrne one stroške, kaj nam je zrokuval z svojem čalarnim postupanjem, a kajti platiti nemre, ar je bogec, bu moral iz svojega orsaga nam prekdati jeden falat.

Neje moći znati, kak bude, ali moremo se zaufati vu vladu našu, koja bude jih na poštenje navčila. Ako pak nebi bila pogodba, onda budu naši hrabri vojniki svoj posel i dalje dobro vodili, pak med taljanom takvoga reda napravili, da već nebu kuražu imel s nami se vu tabor puščati.

Da francuz, englez, pak rus svom silom nagovarja talijana, da se nebi s nami pomiril, to je svēta istina, ali i taljan ima tulko pameti, da previdi, da smo mi jaksi, pak i ostanemo jaksi, kak je on. Zbog toga pak ako si noge more iz menjšeg zla vun potegnuti, bude i potegnul pređi, kak bi vu veksi pogibelj došel.

Črnogorci jeden za drugem davaju prek svoja oružja vu ruke naših šeregov. Ali jesu i takvi čoporti, koji se po šumah skrivaju,

pak se nećeju predati. Takve budu naši vojniki polovili, ili postrelali.

Nemški cesar Vilmoš se je vu prošlim tijeđu, 18 ga januara prek Budimpešte vu Niš odpejal, kojega varaša su bulgari od srbov odzeli. Nemškoga cesara je tu bulgarski kralj dočekal s velikom paradom. To je znamenje, da su bulgari pripravni i na dalje s nami vojovati proti našim neprijateljem.

Pri Bessarabiji su 18 ga i 19 ga o. m. opet počeli svoje navale na našu vojsku. Ovd i rusi opet strahovite bitke biše, gde su opet rusi bili biti. Rus je opet gnal svoje siromešne vojnike vu siguren smrt. A vezda, da mu nebi vojniki nazaj retirirali, ne samo svoje mašin-puške, nego i štrke je proti njim obrnul, pak ako su odzaj vidli, da ruske čete vpešaju, ili se predati hoćeju, onda su svoje štrke sprožili na svoje vojnike, pak jih postrelali. Na ov čin cloveku krv ide vu lice. Takvi su ruski oficiri! Nasuprot tomu, naše vojnike neje treba tirati vu boj, nego njih je treba nazaj držati, da si čuvaju živlenie i da bez nikakvoga haska nejdeju naprej. To neće viditi rus, pak neće previditi, da nas za nikaj nebu mogel prevladati.

Rus je opet tuliko vojnika izgubil 18 ga i 19 ga januara, da je moral svoje čete nazaj potegnuti, pak nove poslali vu bitke. I kak nebi bile ruske čete oslabljene, gda je pred našimi jarkami negdi po 800, drugdi pak do 1100 mrtvih ruskih vojnika ležalo. Vu ovoj, sedemnajst vur dugo trajućoj bitki su rusi desetjezer mrtvih i pleziranih vojnika izgibil. Oni rusi, koji su se predali, pripovēdaju, da su se i takvi regiment našli, izmed kojih je samo šest, sedem ostalo. Po više jezer nepokopanih mrtvih rusov leži na kupu na bojnem polju. Sam ruski car, koj se na bojnem polju zadržava, je z arditostjom zapoved dal, da se moraju naši šanci prevzeti, makar bu kuliko vojnika koštalo. Naj mu bude na duši ov njegov nečemurni čin!

Nemški cesar je 21 ga o. m. prek Budimpešte pučoval dimo vu Berlin. Samo fitalj vure se je na kolodvoru zadržaval. Pređi kak bi odputoval, izvun željezničkih

činovnikov nigdo nije znal, da nemški cesar putuje. Pred dvemi dnevi je iz Srbije vu dolnju Magjarsku putuval, gde se je dva dni dugo zadržaval. Vu Oršovi i pri Bazišu je pogledal ono mesto, gde su nemški i naši vojnici prek Dunava vu Srbiju vdrl.

Pri vojničtvu se račun i delaju, da bi onim vojnikom, koji su vu boju viteške medalije dobili za svojih viteških službah, bi se jim na jedenput izplatila vrēdnost ovih medalijah. Koj zlatnu kolajnu ima, on dobi na mesec 30 korun. Ako bi se na jenput hotel izplatiti, dobi bi 4000 korun. Koj veliku srebernu medaliju ima, za koju se na mesec 15 korun nagrada plaća, dobi bi 2000 korun. Koj pak malu srebernu medaliju ima, za koju se na mesec 7 korun i 50 fillerov plaća, dobi bi na jenput 1300 korunah. Ovu nagradu na jenput bi oni mogli dobiti, koji bi pri gospodarstvu, ili pri meštiji ove peneze hasnovati mogli.

Vojuvanje proti Montenegri i Lovčenu.

Decembra prve dane Kövess generala šereg, kad su već nemške čete se odružile od njega, došel je do Novibazara i sad je pred tem stal, ali bude moguće po velikim snegu, vu zločestim vremenu i po strahovitnih bregah dalje napredovati.

Kövess je želju imel, da i drugoga balkanskoga neprijatelja skim pređi spotere. Plama je napravil, da maloga orsaga od svih krajov treba na jedenput šturmati.

Ako bi samo od jednoga kraja bili išli na neprijatelj, to bi dugo vremena bilo trajalo, jerbo neprijatelj bi vremena bil imel iz jednoga brega na drugi se spraviti i na svakim bregu do zadnjega se braniti.

Cattaroška suplina bija je odredjena, da glavno napredovanje se odonud počne, jerbo po ovi liniji su hranili črnogorce i po ovi liniji su dobavljali municiju. Ali na ovu liniju črnogorci dobro su se vidli iz Lovčen brega, za kojega su mislili, da neprijatelj ga nebude mogel prevzeti. Ravno zato montenegrovci su tak mislili, da naš

samo zato se pripravljaju u cattaroiski šuplini i samo svrhu toga se tam gibleju, da je za slēpiju i napreduvanje od naše strani čisto od drugoga kraja se bude počelo. Ravno svrhu toga su i druge čete od drugih stranih su počele bantuvati montenegrovce. Tak je to bilo pri Avtovacu, Bileku, Cajnici i kre Tara potoka. To sve je nē bilo nikaj važnešega, neg važno je bilo napreduvanje na Berana okolici, od ove strani su čekali montenegrovci glavno šturmu. Velike bitke su ovdje bile i barem je jako grozno mesto i izvanredno zločesto vrēme i velika zima bila itak su naše čete svoj cilj postigle. Magjarske i austrijske čete višeput su ovdje zbile montengrovce, koji pak su se na svakim bregu viteški branili k tomu pak naši po ovih bregah nigdi su nē mogli do vode dojt. K tomu pak naši nē su imali prave mape, tak jim je to nepoznato mesto bilo, kak da bi negdi dalko vu Azsiji hodili, gde je još europeinski človek nigdar nē bil.

Kad su pri Mojkovacu osem ili devet neprijateljskih divizijah zbilli, nazadnje su itak zavzeli i ulazili vu Beranu. Montenegrovci poprilički već su vezda znali, odkud bude naši glavni seregi došli.

Stēm su prevarili črnogorce i francuze i zatem se je mogla šturma započeti na Lovčēn brēg, za kojega su i francuzi mislili, da nē ga moći s nikakvom moćjom prevzeti i neprijatelja doli stirati.

Menjše i vekše štuke su naši vu Cattaro sprvili, takodjer i dosta pešičkih četah. To sve su črnogorci vidli iz Lovčēn brega, ali još niti vezda su nē znali niti pak verovali, da glavna šturma proti bregu iz Cattaro se bude započela.

Neprijatelj još podjednoma tak je mislil, da vu Dalmaciji samo svrhu toga skupljamo čete, da ga za slēpimo. Na ladjah bivši veliki štuki sve pomalem su se vu cilj strelili. Na to sve su črnogorci nikaj nē dali i to je nikaj je nē nemirilo.

Kad je marinersko zapovedništvo objavilo, da megleno vrēme se je na čisti zrak obrnuto (bez čistoga zraka nē je moći dalko strēlati), januara osmoga započela se je glavna šturma. Kak glasovitno su ovu šturmu naši napravili, to samo on zna, koj je tam nazočen bil i koj zna skakvami tvrdivinama je Lovčēn brēg bil obkoljeni i naperjeni.

Naj težeša šturma je prvi dan popoldan bila, jerbo iznenada gusti snēg je počel padati i velika megla je nastala tak, da su štuki nikaj nē mogli delati. Naše čete nē su za nikakov put znale, montenegrovci pak su svako pečinu dobro poznali i nadjali se je bilo moći, da je črnogorci nazat zbijeju. Ali naše čete preobladala su sve teškoće i tak su jedni plazili gori na pećine, kak mački, kak najglasovitneši turisti.

Sve je dobro išlo i onu za kaj su mislili, da nebude moći napraviti. Drugi dan su dalje napredovali i januara desetoga već je brēg našim bil vu rukah. Montenegrovci od kraja su tak mislili, da naši nebudo mogli svoj cilj postiči, ali kad su vidli, da s naj groznešim ognjom nemoreju naše zastavili, pobegli su i ravno zato smo tak malo črnogorcov zarobili. Neg štuke smo jim sve zaplienili i odmah proti njim obrnuli.

Zarobljeniki su pōvedali, da Lovčēn je črnogorcem sveti brēg. Kak su Lovčēn brega izgubili, već su se nē nigdi svekšom jakost-

jom proti našim stavljali. Svrhu toga su naši vu Cettinje bez svake bitke mogli ulaziti. Za tem su montenegrovci za mir prosili.

Neprijatelji naši misliju, da samo tak smo mogli tak hitro cilj postiči, jerbo ga naših vno go više bilo, kak montenegrovcov. Izbilja naše čete su vekše bile, ali montenegrovci pak su proti tomu bolje poznali mesto i puno bolše pozicije su imeli. Mi smo bolše i vekše štuke imeli, koji su na Lovčēnu tvrdivine spodri i montenegrovce iz dobrih pozicijah silnim ognjom pretirali.

Jedno pak je to, da takov plam bil je napravljen, poleg kojega su črnogorci morali zgubiti Lovčēn brega. Sve je bilo dobro priredjeno i preračunano, najmre pak moramo zahvaliti i onim, koji su po nepoznatih brdah stroška i municiju nosili za četami. Navēk su za vremena došli i naši vu svakim položaju dosta stroška i municije su imali.

Sad slobodno govoriju naši neprijatelji, da črnogorci su samo na izlike branili Lovčēn brega. Proti tomu govoriju oni 170 francuzov iz med kojih je samo devet živih ostalo, drugi su svi mrtvi ostali na Lovčēn bregu.

Razoružana Črnogora.

Šest danov potlam, kak je Montenegro za mir prosila, prejavil je Höfer general, da po čeli Montenegri započeli su črnogorce razoružati, jerbo samo kad i zadnji črnogorec dene doli oružje samo onda se more istinita razprava početi svrhu stalnoga mira. Historija malo takvih kapitulacijih pozna, takva kapitulacija pak, kak je sad vu Montenegri nigdar se je nē pripetila. Zadnja kapitulacija 1870-ga leta pri Sedanu je bila, kad su nemci sto jezer francuzov obkolili, koji su odmah morali doli deli oružje. Tam je to puno leži i fletneše bilo, kak je sad vu Montenegri. Nemci su pri jednim kraju odprli puta francuzom, koji su kad su jednutput doli deli oružje, po ovim putu morali iti vu suzanstvu.

Sad je Montenegri čisto drugi položaj. Naše čete prestale su harcovati i bez toga napredujeju dalje i dalje vu Montenegri i svigdi opomenuju neprijateljske čete, naj odmah deneju doli oružje. Svekšinom odmah posluhneju bez svake stricinge opomenu i doli deneju oružje, mi pak je svrhu toga stēm nagradimo, da poleg naših paziteljov slobodno svaki na svojim rodnom mestu ostane i vu miru dalje more sveršavati svoje posle. Ali najdeju se i takve čete, koje se proti staviju, jerbo još su nē dobile službeno na glas, da je Montenegro kapitulerala. Ove naše čete razoružiju i kak zavjete pošleju je vu suzanstvu. To su naši prejavili Nikita kralju, koj opet svakoga opomina, da naj miren bude, da skim predi božji mir nastane vu orsagu, koj je do vezda već dosta pretrpel.

Poleg toga antanta novine svaki dan iz najdeju nekakvo debelo laž. Pišeju, da montenegrovski sereg proti svojem kralju se je stavil i neče doli deli oružje. Ova laž ravno nikaj nē hasni antantu, vu Montenegri pomalem ide ovu delo, ali vu lēpim miru i ravno svrhu toga tak na zapadu, kak i na sevrnu naši neprijatelji počeli su jalni črnogorcem, koji su najpredi došli do

lēpoga mira. Laži već nebudo pomogle Montenegro više nebude na bojnem polju.

Druge novine pak kak su naprimer talijanske tak pišeju, da Montenegro već pred dvemi meseci se je s nami naravnala i Lovčēn brega samo na izlike su branili črnogorci. Pariške novine stēm batriviju francuze, da vu Montenegri već su se opet nove bitke započele. No, to mi dobro znamo, da niti jeden glas je nē istiniti, neg takve laži, kakve smo već višeput čuli vu ovim boju.

Pravica je to, da blizu četerdeset jezer montenegrovca je jako teško razoružiti, jerbo jako su sim—tam po velikih bregah reztepeni k tomu pak, kak smo već pisali, najdeju se med pećinama još takve čete, koje su još nē vu ruke dobile Nikita kralja zapoved i još nikaj neznaju od kapitulacije.

Teško i mudno ide ov posel još i svrhu toga, jerbo svaki črnogorec je soldat, naši pak svakoga točno hoćeju spisati i vu zapisnik vpelati. Svi črnogorci su pod oružjem bili, dakle i naj zadnju kolibicu moraju naši po iskati i kraljsku odredbu reztolačiti.

Nikita kralj januara dvanajstoga je ostavil svoj glavni varaš Cettinje i odpotlam je pri svojim seregu. Stanovnike tak on, kak i korman opomenuli su, da vu najlęšim miru naj primeju Ferenc József magjarskoga kralja serege, jerbo to tak orsag, kak i kralj zahteva. Vu Cettinji stanovnici vu miru su ostali i on dan su svetkuvali kad su naši seregi vu varaš ulazili. Tak je bilo i po menjših varašov i obćinah.

Oružavanje se je taki počelo, kak je Montenegro kapitulerala. Kak se naprē vidi, još sedem—osem danov bude to trajalo.

Kak se srdi antant na Montenegro i kaj je to boli, da je kapitulerala vidi se iz toga, da na morju odmah su sve ladje zastavili, koje su nekaj vu Montenegro stele pelati. Vu Brindisi postajališču pak su četiri sto črnogorcov zarešterali, koji su ravno vezda došli dimo iz Amerike.

Važna stvar je i to, kad je srbski korman počul, da je Montenegro kapitulerala iz nenada ostavil je Italiju. Pašić i čeli srbski korman vu Brindisi se je nastanil i tam su steli svi ostati. Kak je Pašić počul, da Montenegro za mir presi, odmah s četim kormanom je na Korfu otok se preselil. Sonnino talijanski minister svako formu je štel Pašića zastaviti i sam talijanski kralj je svrhu toga vu Brindisi odputoval, ali Pašića nē su mogli rezgovoriti i nagovoriti, da naj duže ostane vu Brindisi. Tak je bilo, da Peter kralj s kormanom vu Cesarti se nastani, Nikita pak vu Firenzi. Ovdje su opet talijani jedno diplomatsku bitku zgubili. Talijane na Balkanu već niče neposluhne.

Naše čete su već ulazile vu Antivari, Dulcigno i Skutari. To su najvažneša mesta još vu Montenegri bila. Stēm su talijani na Adria morju opet važna morsk postajališča izgubili. Vu Montenegri ležeće srbske čete takodjer se predaju. Samo januara 24 ga se jezero petlo srbov predalo. S vun ovih mestah zavzeli su naši Nikšić, Danilovgrad i Podgoricu.

Vu vekših varašov dopustiju naši, da sami črnogorci paziju s našemi patrolami na red i na mir. Koji su na to postavili,

slobodno nosiju i nadalje oružje. Montenegroci pak su nam to stēm zahvalili, da su sve naše zarobljenike odmah pustili i nam prēk dali. Zarobljeniki, koji su u Montenegro bili vu suzanstvu, nikaj se ne tužiju na črnogorce. Samo zadno vrēme ravno tak su morali gladovati, kak i sami črnogorci, kojim je već ves strošek zmenjkal.

Pesem starh regrutov.

*Medjimurje malo,
Kak si lépo ravno,
Moram te staviti
Samoga v žalosti.*

*Moral budem iti vu to bojno polje,
Gdē mene kugljica do kraja zakole.*

*Vudne, ali v noči,
Gda bum stal v dekungi
Rano, ali kesno
Budem gledal besno.*

*Nogica ne drhče, tēlo ne trepeče,
Kada moja puška kre mene cvenkeče.*

*Ah Majka Marija!
Daj nam blagoslova!
Vu ruke dragoga
Nasloni nas Boga!*

*Oh moj mili Bože, budi volja tvoja!
Da srečno zvršimo mi ovoga boja.*

*Ruse bi mi mogli
Lehko natirali,
Ako nej neverni
Došli talijani.*

*Jēzus i Marija z nebeske visine
Gledi ti ve na nas, na magjarske sine!*

*Japek i mamica,
Drolna dečica,
Neznam, je li buče
Vidli moje lice?*

*Travnica zelena naj se posušiti,
Dok ja tužen junak morem dimo dojt.*

*V štiridesetom leti
Moram regrut biti,
Moram regrut biti
Maštru se zvučiti.*

*Te pak maširati i vu tabor iti,
Rusa, taljana, srba predobiti.*

*V boju bu mort došla
Vura moja zadnja.
Tak si premišljam,
Gda v bitku maširam.*

*Ako bi tak bilo, pak nej došel dimo,
Molte Boga za me, da me k sebi zeme.*

Kuti Balász.

Pobēgel je Nikita.

Cēlo montenegrovsko morje i okolice su naši već prevzeli i to je jako žal talijanom. Razoružavanje vu Montenegro vu redo ide. Narod i čete već su se svega zadovoljili, s mučen je narod tak kak i čete i ravno svrhu toga radi daju prēk oružje. Vu više mestah se je pripetilo, da su montenegrovske čete nē počekale naše, neg su svojevolo doli dele oružje i svaki je odisel dimo na svoj posel. Vu više mestah se pripetilo, da naše slavne čete s cēlom svečanostjom su čekali i veselili su se, da su je od leto dan trajūče nevole oslobodili. Samo vu Podgorici su bile kervave bune, ali nē s našemi četami, neg med albanci i med črnogorci. Po putah kervave bitke su bile med negdašnjami neprijatelji i vu ovih bitkah je život zgnubil Issza Boljetinac sinom skup. koj je vu zadnjim vremenu veliko čast imel pred albanci.

Montenegrovčani vu veliki stiski, na

konji su avizu poslali našim četam i za pomoć su prosili. Kak su naše čete došle, odmah je mir nastal. Zanemito je i to, da razoružane montenegrovske čete nečeju dimo iti, neg rajši ostanaju prinas kakti zarobljeniki. Naprimer vu jednim mestu jezero petlo črnogorca je delo doli oružje, ali samo dvajsti jeden je odisel dimo, drugi svi pak su pri naših četah ostali, jerbo znaju, da prinas dobro koštu dobiju i lépo baratujuju s njimi.

Kad su vu Talijanskim počuli, da je Nikita kapituleral i za zosebni mir prosil, velike bune su nastale. Izbilja to je pēsja komedija, kaj sad starim Nikitom spila njegva žena i čer, talijanska kraljica. Stari Nikita, kakti soldat je del doli oružje i črnogorci su ga to radi posluhouli. Ali Nikita nēje samo kralj, neg je i saveznik antanta k tomu pak tēt talijanskomu kralju. Svrho toga se tak buniju talijani i lehko bi se bilo pripetilo, da poleg toga i talijanski kralj zgubi korunu. Talijanom nēje tak žal bilo za Lovćen i za cēlo Adria morje, kak za to, da su počuli, kak hoče Nikita zosebni mir napraviti znami. Tak dugo su ga puvjali i nagovarjali, da je Nikita nazat zel svoju rēč i pobēgel je vu Francuzko. Vu soldačkim poslu ova stvar ravno ne zlame nje nikaj. Črnogorci su doli deli oružje i Montenegro je naša.

Nikita je lukav, kak lis'ca, pišēju antant novine i skaputacijom je samo vrēme štel dobiti za nekakov nepoznati cilj. Antant novine i to znēju, da Nikita zadnje dane se je sim—tam skrival, da su ga ministri nigdi nē mogli najti. Vu Talijanskim je kapitulacija najvekšo žalost zrokuvala, vu Francuzkim pak su novine od toga nikaj nē smele pisati.

Iz svega toga se vidi, da antant je talijane najbolje strašil i postigel je taj cilj, da talijanski kralj i kraljica nagovorili su staroga Nikitu, naj ostavi orsaga i naj odisel vu Francuzku. Nikita je posluhnu i denes već vu Francuzkim živi svojom suprugom. Francuzi pak već budo pazili, da tak hitro nebude mogel ostaviti Francuzku zemlju. Francuzi sve su mo obečali, kaj je samo človeko obečati moći. Ali mi itak znamo, da Nikita nēje svojevolo ostavil orsaga, neg svrhu svojega zeta, talijanskoga kralja, komu se već jako nuhala koruna na glavi.

Istina je to, da kapitulaciju sam Nikita i nekoji ministri su podpisali. To je nam vu rukah, iz toga zapisnika svaki sam more videti, da Nikita sam nam je ponudil kapitulaciju. Ali opet i to znanič, nēje svojevolo odputoval iz Montenegre. Naj više je tomu talijanska kraljica zrok, jerbo se je jako prestrašila, kad su po talijanskih varašov buniti se počeli. Cēla serditost je proti kraljici išla, svi su tak mislili, da kraljica samo talijane pošila na sloprok, svoju familiju pak od sve nevolje hoče obraniti. Kraljica je previdla nevaren položaj i nagovorila je otca Nikitu, naj zeme nazat svoju rēč. Tuliko je postigla, da Nikita je ostavil orsaga i odisel je vu Francuzku, gde ga francuzki korman bude zderžaval.

Vu Montenegro je samo Mirko herceg i nekoji minister ostal, za Mirko hercega znamo, da je od početka boja proti boju bil i denes je on glava oni partiji, koja mira hoče. Oni ministri su ostali vu Montenegro, koji su podpisali kapitulaciju. Iz toga antant opet tak misli, da Nikita je ta-

kov, kak on nož, koj na dva kraje rēže, neče se do kraja posvaditi s antantom, ali i s Austria-Magjarskom hoče dober biti. Ali lehko je i to, da Mirko herceg je samo s bog toga ostal vu Montenegro, da od montenegrovskoga šerega barem jedno malo stran iz orsaga vun vkradne.

Kak gud bude stvar, vu Montenegro već nišči se nemore proti našim šeregom gori staviti. Vu Montenegro svi puti i sva važna mesta su našim vu rukah i nišči nas nebude mogel zastaviti, da nebi vu Albaniju išli. Nikita je vu najzločestim položaju. Ako bi vu orsagu bil ostal, barem bi si bil tronuša zabranil, ali ako je opet se antantu dal vu ruke, onda više nigdar nebude svojega tronuša nazat dobil.

Nikita je 23-ga odisel iz Genue vu Lyon, s njim je odisla žena i Danilo herceg, koji su ga najbolje nagovarjali, da naj ostavi Montenegro. Iz Montenegre tijaom do San Giovanni di Medna pešice, na konju i na kočiji je išel. Po moriu vu Italiju na jedni talijanski taborski ladji.

Zanemito je samo to vu cēli komediji, da Nikita niti dvajsti četiri vure je nē ostal vu talijanskim, neg odmah je vu francuzku odisel, kam se je i njegov korman preselil. Čuje se, da za nekoji dan i Mirko herceg bude za njim odisel.

Ako od montenegrovskoga šerega nekaj barem budo mogli iz orsaga vun vkrasti, on nebude vu Albaniju išel, neg vu Saloniki.

Nikita je pobēgel, ali zato cēla Montenegro je naša i više ju Nikita ili njegva familija nebude nazat zadobila.

KAJ JE NOVOGA?

Vu boju.

Noževi gda nam Srce prederju, Zvekne nad glavom Krvavi meč.	Borili smo se Kak lav prot lavu, To jednom vi svi Navēk znajte!
Sladke dēvojke, Ružice bēle Čuda čujemo Vaš žuhki plač.	Najte nit trošit Ruže birane, Kiteči s njimi Večni naš dom,
Al kukavice Nesmo mi bili, Za to se za nas Plakat najte!	Rečite samo Dosti je slave, Bili su verni Vēk kralju svom.
Muraszentmária.	Kanizsay Vince.

— Od Deutsove familije. Kak »Egyenlőség« zване novine pišēju, dovica pok. Deutsch Leopolda, Szenté (Zalamegye) ima tri sine, i svi tri sini su soldati. Pri Jenő, podoficēr je od početka tabora na bojnim polju i kak familiji pišēju, leta 1914-ga decembra meseca je siromak pri bitki Limanova zvanog mesta vitežku smrt podnesel. Drugi sin Adolf, stražamešter pri 20-tim honvděskim regimentu je od početka tabora na ruskim frontu služil, de je zadobil veliku srebernu medaliju. Jedenput je svojim cugom (60 ljudi) na straži bi, da ga je jedna sotoja kozakov iznenada nahrupila. Cēli cug je bil vu smrtnoj pogibelji i već su si mislili, da se moraju predati. Onda zgrabi Deutsch őrmester za pušku jednoga pajdaša, koj se mrtev zrušil kre njega i zakriči: Győzünk vagy meghalunk, de foglyok mi zalaik nem leszünk! (Ili

preobladamo ili smrt podnesemo, ali mi, sini Zalavarmegijije vloviti se nedamo!) On i njegovi pajdaši počeli su grozotno strélati na kozake, tak- da je vekša stran kozakov opala, jedna stran pobéгла, a više kozakov su s konji skup vlovili. Zapovednik njegov, Besztercey Gábor, oberleitnant je Deutscha za ov vitežki čin izvisil. Tretji sin Lajos, vadászörmester je na već mesti bil vu boju i dén dénu je v taboru. Zadobil je malu i veliku srebernu medaliju. Malu medaliju je zato dobil, kajti je jenput céloga cuga kassu obranil svojim životom od neprijateljov, a veliku medaliju za viteško ponašanje, da su prek Drine išli. — Ve je vu Srbiji. — Mati ovih trih vitežkih sinov je od velike žalosti zbetežala i déndenes nju vraćiju v jednim sanatorijumu. — Toliko z novin. A kak ve čujemo, Deuts Adolf je par tjednov dana bil, da se vraći. Božične dneve su ga ptegli nutri, de je s célim cugom v Palinu bil v marskompaniji. A ve je svojim cugom opet oduptoval na bojno polje, samo to ne znati, kam.

— **Obznana.** »Csáktornyai Takarékpénztár« (Csáktornyaiska Šparkassa) ravnateljstvo daje na znanje svim onim medjimurcim, koji bi hoteli svojim bližnjim, koji su sada ali u europeiskim, ali pak u azijskim Rusiji (Siberia) kakti zarobljeni u sužanjstvo, peneze poslati: neg se obrneju k ravnateljstvo. Šparkassa je s jednim inozemnim Bankom u takvim savezu, da more našim zarobljenikim ali u listu, ali pak telegrafično peneze doznačiti. Glavno stvar je to, da se naslov, iliti atres bez falinge doli piše, još bolje je, ako se ona karta, koju je zarobljenik dimo poslat: prek daje ravnateljstvom. Šparkassa na troske malo céno računa.

— **Dva dni su branili Skutari.** Iz Tarabos brega dva dni su probali montenegrovci Skutari varaša braniti. Ovdj su naši 2500 črnogorcov vlovili. Mirko hercega šereg i srbske čete vu strahovitim položaju je prek Drin vode stupil i bejži proti Kraja, Tirana i Durazzo. Vu San Giovanni vno go stroška leži, to su šteli obraniti, ali pokedob némaju dosta kol i željeznica, nē su mogli.

Talijani opet su se vkani, tak su mislili, da srbi i montenegrovci više tjeđnov budo mogućni Skutari varaša braniti. Za dva dni su samo imali stroška i municiju i kad su to potrosili, predali su se.

— **Sedem jezer rusov su naši zarobili.** Iz Lemberga pišeju pri Toporucu i Ravancu opet su velike bitke bile. Naši vu ovih bitkah sedem jezer rusov su vlovili, med kojimi su i dva generali bili.

— **Jeden Montenegrovski ezredeš od Lovčen brega.** Popovič Lipovac montenegrovski ezredeš proti talijanskim lažim povéda, da Lovčen brega samo 5800 črnogorcov je branilo i nēje istina, da bi talijani kakvo pomoć bili poslali. Niti jedan talijanski soldat je nē na montenegrovsko zemlju del nogu, niti pak nebude. Niti to je nē istina, da antanta flotta bi bila nekaj pomagala. Magjarske ladje bez svake nepirlike su mogli vu Antivari postajališću deset ladjih potopiti, koje su municiju dopedale i na koju municiju su jako čekali. Šest magjarskih ladjih je moglo Lovčen brega strélati. Gde su onda bile antanta ladje? — pita ezredeš. Od montenegrovskih stanovnikov jedna osmina je od glada po-

mrla. Od kraja je 70 jezer vojnika branilo Montenegro, od toga je samo petnajst jezer ostalo.

— **Ruske novine proti talijanom.** Novoja Vremja ruske novine Italiju kriviju, da je Montenegro kapitulérala. Lovčen brega — veliju novine — još dugo bili mogli braniti, ako talijani za vremena bi bili poslali štuke. Nēje istina, da nebi bi bili imeli k tomu dosta vremena i da su zločesti puti bili. To su samo talijanske lazi. Kad je Nikita tak iznenade kapituléral, vu Talijanskim su se tomu najbolje čudili. Vu Albaniji zaostajuće srbske čete su polog kapitulacije vu neveren položaj došle. Nigdar nebi bili mislili, da Skutari skorom bez svake bitke neprijatelju dojde vu ruke.

— **Portugalija poruči boja Nemškoj.** Portugaliju Englezija presilila bude, da mobilizéra i poruči boja Nemškoj. Englezija pateg toga mogućna bude vu Lissabonu za reštérane 37 velikih nemških ladjih zapleniti. S vun toga još dvajsti nemških ladjih stoji vu Portugaliji, na koje takodjer Engleziju boli zub.

Španjolska nedopusti Portugaliji mobilizérati i vu boj se pustiti. Ako pak to itak napravi, španjolski šereg pripraven je vu Portugaliju vrti.

— **Takodjer kod boli zubi postigne Fellerov boli ublažujući »Elza fluid«** svoja dobra boli ublažujuća svojstva. S time se natare bolno lice stavi se nekoliko kapi na vatú metne na šuplji zub i u bolno uho, poveže se sa suhim rupcem i naskoro osjetimo kako boli jenjanu. Da se boli zuba ne ponove, najbolje je danomice čistiti zube sa Fellerovim »Elza fluidom«. 12 boca ovog vanrednog kućnog sredstva, koje se i za razne druge svrhe upotrebljavati može šalje franko svuda za 6 kruna ljekarnik E. V. Feller, Stubica, centrala br. 124 (Hrvatska) (ee)

— **San Giovanni di Medua spraznili su srbi.** Januara 23 ga su srbi spraznili San Giovanni di Medua morsko postajališće na Adriji, jerbo kak su sami javili jake magjarske i austrianske čete su se preblizavale proti Medua. Srbskoga šerega još ostajuće čete bez svakoga reda su pobegle proti Durazzo.

Talijanske novine pišeju, da magjarski i austrianski vodji čisto su zaslégpili srbe, koji su glavno napredovanje od Berane čekali. Med tem toga neprijatelj se hitro na Lovčen brég navalil i zadobil ga je.

— **Peter kralj vu Francuzkim se je nastanil.** Iz Marseille pišeju, da Peter kralj vu Francuzkim hoće vu sužanjstvim biti i nē vu Talijanskim, kak su to vno gimišlili. Peter kralj vu Provance zvanim departementu vu jednim najtoplesim varašu bude stalno stanunal.

Vu ovim varašu, koj blizu trideset jezer stanovnika ima već su sve prepravili za Peter kralja. Peter kralj vu nadbiskupovi rezidenciji bude stanunal, službeniki pak po orsackih uredov budo se nastanili.

Kralji, koji su orsaga zgubili nemoreju drugam iti, kak vu Francuzku, belginski kralj je takodjer to znal, kad se je vu Francuzkim nastanil, za ovom peldom je i Nikita išel. Sad su svi tri vu Francuzkim.

— **Rusi vu Mezopotaniju ideju.** Rusi — kak englezke novine pišeju — prek Mezopotanije ideju englezom na pomoć, koji su vu Kut el Amara festungu obkoljeni. Rusi sad od Hamadana na zapad stojiju i samo deset danov su dal ko do

Kut el Amare. Rusi sami nēmisliju, da bi se s englezi mogli tak hitro sklopiti. Put po bregah vodi, nemci i turćini pak sigurno tak su objacili ove pute, da rusi nebudo mogli tak zlehka prek dojt. Rusi sami su straho, da vu Mezopotaniji lahko katastrofalno budo biti.

— **Ruski soldati vu Romaniji.** Vu Rēni dunavsko postajališće došla je »Bessarabec« zvana ruska ladja, na koji je jedan ruski regiment bil. Kad je ladja na romanski kraj došla, oficiri su presilili ruse, da romanske pesme pevaju. Rusi su popévati, nazadnje pak su svi vu Romaniju skoćili. Vu Romaniju dan, na dan dojdeju ruski vojniki iz Bessarabije i tam doli deneju oruzje. To su svekšinoma romani, koji vu Rusiji živiju. Srdce jih pelja nazat dimo.

— **Englezi i japanci proti Rusiji.** Rječ ruske novine pišeju, da vu Sempetervaru takov glas se je razširil, da englezi i japanci tajni kontrakt su napravili med sobom svrhu toga, ako bi rusi zasebni mir napravili, Japan je dužen vu Mandžuriji na ruse se navaliti.

— **Japanska flotta pri Szezu.** Jedna japanska flotta došla je vu Suez, da na Medjuzemeljskim morju brani japanske trgovačke ladje i da s engleskom flotom skup brani Suez čatornu.

— **Sto jezer vojnika je vušlo iz Srbije.** Engleske novine pišeju, da su blizu sto jezer srbov i trijezeropetsto oficirof spravili na grčke otoke. Srbi su si zabranili pedeset jezer pušik, 170 mašinpuških, ali kanone skorom sve su zgubili. Takodjer i to pišeju, da vu Peržiji razglasili, da nēje grēh engleze i francuze fondati. To tuliko zlamenuje, da i vu Peržiji se počne sveti boj.

— **Na bessarabinskim frontu.** Pflanzler Baltin generala šereg zastavil je ruse i ravno tam gdje su rusi najbolje vdiral, naši su se na ruse navalili. To tuliko zlamenuje, da sve pozicije od početka još deržimo. Od Bojane na sever jednoga brega na kojim su rusi bili, vu zrak su spustili. Koji su živi ostali, one su sve naši polovili. Od ovoga mesta na ishod iz više jarkov su vun zbili ruse. Rusi su previdli, da pri Černovicu nemoreju prek vrti, sad pri Mihalcu vdiraju na jeden most, kojega naši braniju. Rusi sad bi tam radi fronta predrti. Barem rusi vnožine štukov su ovdj koncentrirali, naši sve pozicije deržiju i rusi niti jeden koračaj su nē mogli naprē dojt.

Rusi su opet strahoviten zgubiček imeli i opet su morali šturmani henjavati, doklam friško rezervu dobiju. Na bessarabinskim frontu rusi šu već takvoga zgubička imeli, ka pri Przemyslu, kad su prvič počeli nanjega vdirati. Tam su vu jedni šturmi prek sedemdeset jezer vojnika zgubili. Ravno tak je vezda i na bessarabinskim frontu, ali zato itak nikud, nikam nemoreju.

Za taborsku poštu gotovi kuvertisa napisom, takodjer i TABORSKE KARTE se dobiju kod Fischel Fülöp (Strausz Sándor) knjižarici. Ciena: kuvert—2 Hll. — taborska karta — 1 Hll.

Stari obštari.

Ovo spisano za stare Poštuvane obštare, I za sve njive vršnjake, Ki su blizu pedesetke.

*Ki su več to ne misli,
Kaj bi pušku gda nosil,
Koj pak sablju, koj bojneta,
To njim bude sve na diku.*

*Ako pak vre z doma pemo,
Onda svi skupa rećemo:
S Bogom mila, s Bogom draga!
Bog zna, jel se vidimo gda?*

*Mi idemo v bojno bolje,
Kaj branimo Medjimurje.
S Bogom mila, s Bogom draga!
Bog zna, jel se zidemo gda?*

*Kaj branimo Medjimurje,
Lépu zemljicu Magjarske,
S Bogom mila, s Bogom drage!
Bog zna, jel se vidimo gde?*

*Ah Magjarska ti zemljica!
Za te bum preléval krvca.
Svi moramo verni biti,
Domovinu obraniti.*

*S Bogom dečica ljublena!
V srcu šte nam zasadjena,
S Bogom otec i majčica,
I draga tuvarošica!*

*Ja vas moram ostaviti,
I Bogu vas izručiti.
S Bogom, s Bogom ostanite!
Za me se Njemu molite!*

Jeden stari obšitar.

Urednikova pošta.

Dobili smo opet više popévke i druge članke za novine, koje smo prečitali. Od njih vezda sledeće javimo našim pošt suradnikom:

- 1.) **Pěsem junačka.** (Bottornya. N. V.) Popévka je dobro složena. Izlazila bude.
 - 2.) **Pěsem taborska.** (K. A.) Nekoji redi su dugi, drugi pak kratki. Na nikakvu vižu ne pašaju. Nemoremo popévku vu novine postaviti.
 - 3.) **Pěsem od starih rezervistov.** (G. V.) Slaba je pėsma. Neda se popraviti.
 - 4.) **Taborska pėsma.** (Bocakaihegy. S. L.) Vaša mala popévka bude se popraviti dala.
 - 5.) **Pėsma Ferencu soldata.** (Bányavár. T. A.) S popravkama budemo ju vu novine deli, gda red na nju dojde.
 - 6.) **Iz ruskoga fronta.** (Bojno polje. T. M.) Dobra bude za novine.
 - 7.) **Crtica.** (Kisszabadka. K. M.) Ov taborski članak bude se vu »Medjimurje« stampati dal.
 - 8.) **Pėsma od rusov.** (N. J.) Slaba pėsma, neda se popraviti.
 - 9.) **Pěsem od mladih vojnikov.** (Mura-Réthat H. M.) Dobra je. Izlazila bude.
 - 10.) **Pėsma.** (P. A. D. A.) Morti bude se dala popraviti.
 - 11.) (Ifj. R. J.) Nemremo vu novine deli, ar nije pėsma, pak i zato, ar je preslaba.
 - 12.) **Pěsem od Rusije.** (Dékánfalva. B. J.) S nekojimi popravkama bude za novine dobra.
- Iz drugih za novine poslanih pėsma budemo se druga spomenuli.

Svim skupa pozdrav! (M. J.)

GABONA ÁRAK/CIENA ŽITKA

MÉTERMÁZSA	I METERCENT	K
Buza	Pšenica	36.—
Rozs	Hrž	29.—
Arpa	Ječmen	28.—
Zab	Zob	28.—
Kukurica uj	Kuruza suha	27.—
Féher bab uj	Grah beli	40.—
Sárga bab	Grah žuti	40.—
Vegyes bab	Grah zmešen	40.—
Kendermag	Konopljeno seme	50.—
Lenmag	Len	50.—
Tökmag	Koščice	90.—
Bükköny	Grahorka	35.—

A Feller-féle jöltevő hatásu,
— üdítő és erősítő —

„ELSA-FLUID”
— csillapítja a —
fájdalmakat.

12 üveg bérmentve 6 korona
Feller V. Jenő gyógyszerész-
nél, Stubica, Centrale 124. sz.
(Zágrábmege). — Több mint
100.000 köszönőlevél és or-
— vosi ajánlás. —

Most jelent meg:

- Molnár Ferenc:
Egy haditudósító emlékei.
5 K 80 f.
- Kiss József:
Háborus versei.
3 K — f.
- Mikszáth-Almanach 1916.**
1 K 20 f.
- Kapható:

Fischel Fülöp (Strausz Sándor)
könyv- és papirkereskedésében Csáktornyan.

Özvegy asszonyt,

30—40 éveset keresek, aki minden házidolgot elvégezne és a gyermekeket is szereti. Fizetés megegyezés szerint. — Jó családból való

14—15 éves leányt

— is keresek gyermekek mellé.
GYARMATINÉ, Alsódomboru.

Hirschsohn S. cég Perlak
vegyes és rőföskereskedő
2 tanoncot keres.
Bővebbet ugyanott. 562 2—2

Nagyszerűen bevált a harostóra küzdőknel és általában mindenkinél mint legjobb
fájdalomcsillapító bedörzsölés
meghűlés, rheuma, köhervény, influenza, torok-, mell- és hátfájás stb. esetekben
Dr. Richter-féle
Horgony-Liniment. sapcai compos.
Horgony-Pain-Expeller pótléka.
Üvegje K — 20, 1-40, 1—.
Kapható gyógyszerárakban vagy közvetlenül az „Arany oroszlánhoz” címzett Dr. Richter-féle gyógyszerárakban, Prága 1, Ellisabethstr. 5. napenkénti szétküldés.

Egy zongora
és egy
nagy 3 ajtós szekrény
— eladó —
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Házeladás!
Csáktornyan, a Wlassics Gyula-utca 1. sz. alatt levő ház, mely a m. kir. áll. el. iskola mellett van, szabad kézből eladó.
Bővebbet özv. Hampamer Antalnénál ugyanott.

STOCK-COGNAC MEDICINAL
SZAVATOLT
::: VALÓDI :::
BORPÁRLAT
CAMIS ÉS STOCK gőz-pároló telepéből Barcelona
COGNAC-GŐZFŐZ-DE, ÁLLANDÓ HIVATAL. VEGYI ELLENŐRZÉS ALATT
KAPHATÓ MINDEN JOBB ÜZLETBEN!

Meghívás.

Az Alsómuraközi Takarékpénztár Részvénytársaság Perlakon

negyvenkettődik évi

rendes közgyűlését1916. évi február hó 13-ik napján délután 4 órakor saját üzlethelyiségében tartja,
melyre a t. részvényesek ezennel meghívottnak.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Elnöki jelentés a lefolyt üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, ennek alapján az 1915. évi számadások, a vagyonmérleg végmegállapítása és a felügyelő-bizottsággal egyetemben a számadók felmentése, továbbá a mutatkozó tiszta nyereség felőli rendelkezésre vonatkozó igazgatósági indítvány tárgyalása.
3. A társaság hivatalos közlönyének megjelölése,
4. A társaság igazgatósági tagjai közül lemondott alelnök és az alapszabályok 54. §-a értelmében kilépett 3 igazgatósági tag helyett új választás megejtése.
5. Az 1916. évben működő felügyelő-bizottság megválasztása. (66. §.)

Kelt Perlakon, az alsómuraközi takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságának 1916. évi január hó 13-án tartott üléséből.

Az igazgatóság.

Az alapszabályok 44. §-a értelmében felkéretnek a t. cz. részvényesek, hogy szavazó-lapjaik átvétele végett részvényeiket a szelvényekkel együtt a közgyűlés egész tartamára a pénztárba helyezték.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a közgyűlés elé terjesztendő jelentéssel együtt a ker. törvény 198. §-a értelmében a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg a társasági helyiségben a hivatalos órák alatt betekinhető.

Vagyon		Az Alsómuraközi Takarékpénztár Részvénytársaság mérlege 1915. évi december hó 31-én.				Teljes	
		K	f		K	f	
Jelzálog kötelező számlában		475742	—	Részvénytőke számlában	300000	—	
Váltó		1390289	—	Tartalékalap	300000	—	
Előleg		44525	—	Külön tartalékalap	85000	—	
Kintlevő kamat		19078	09	Rendelkezési alap	20000	—	
Kintlevő értékpapir-kamat		800	—	Nyugdíjalap	100000	—	
Ingtalan birtok		25000	—	Tiszti nyugdíjalap	2640	46	
Értékpapir		104131	—	Közhasznú alap	6145	34	
Osztók-magyar bank giro		1136	94	Betét	K 834,566:33		
Postatakarékpénztár		5074	53	Heti betét	23,394:—	857960 33	
Folyószámla		435	67	Heti betét tőkés. kamat		1109 18	
Perköltség		1033	78	Visszszámított váltó		300674 —	
Pénztár		34982	16	Fel nem vett osztalék		494 —	
				Előre felvett kamat		17206 59	
				Igazgatósági fizetés		8778 —	
				Felügyelő-bizottsági fizetés		1500 —	
				Nyereség-áthozat	K 17,592:05		
				Nyereség	83,128:22	100720 27	
		2102228	17			2102228 17	

Tartozik		Az Alsómuraközi Takarékpénztár Részvénytársaság nyereség- és veszteség-számlája 1915. évi december hó 31-én.				Követel	
		K	f		K	f	
Tiszti- és szolga-illetmény számlának		8400	—	Kamat és díj számláról	198769	37	
Betétkamatt		660	98	Értékpapir-kamat	3920	—	
Heti betétkamatt		545	58	Kintlevő értékpapir-kamat	800	—	
Vegyés költség		2640	66	Ingtalan birtok jövedelem	640	—	
Adó		23296	54				
Tőkekamat 10% adó		4275	71				
Tőkésített kamatt		41551	20				
Visszszámítási kamatt		29352	48				
Igazgatósági fizetés		8778	—				
Felügyelő-bizottsági fizetés		1500	—				
Nyereség		83128	22				
		204129	37		204129	37	

Kelt Perlakon, 1915. évi december 31-én.

Dr. Böhm Sidney s. k.
társ. elnök.Verly Ernő s. k.
pénztárnok.Polednák Anna s. k.
könyvelő.

Jelen nyereség-veszteség-számlát a fő- és egyéb üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és mindenben megegyezőnek találtuk.

Kelt Perlakon, 1916. január hó 13-án.

Eperjesy Gábor s. k.
felügy. biz. tag.Reinitz József s. k.
felügy. biz. tag.Sipos Károly s. k.
felügy. biz. tag.

MEGHIVÓ.

A Csáktornyai Gőzmalom és Villamtelep Részvénytársaság
1916. február 20-án délután 1½ órakor tartja meg saját helyiségében

VIII. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. c. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvvezető és 2 részvényes kijelölése a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. A zárszámadás előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének felolvasása és a felmentvény feletti határozat
3. A tiszta nyereség felosztása iránti határozat.
4. Egy igazgatósági tagnak 3 évre való megválasztása.
5. Esetleges indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

20. §. Minden részvény egy szavazatra jogosít, de saját részvényei után és megbízás alapján is egy részvényes összesen csak 20 szavazatot gyakorolhat. Személyesen meg nem jelent részvényes valamely írásbelileg meghatalmazott részvényes által képviselhető magát. Kiskorúak vagy gondnokság alatt állók törvényes képviselői azonban anélkül is lehetnek meghatalmazottak, ha nem részvénybirtokosok is.

21. §. Szavazati joggal a közgyűlésen csak azon részvényes bír, kinek részvénye a közgyűlés előtt legalább 30 nappal iratott át nevére a társasági részvénykönyvben.

22. §. Csak olyan indítvány tárgyalható a rendes közgyűlésen, mely legkésőbb 14 nappal a közgyűlés határideje előtt írásban jelentetett be az igazgatósághoz.

23. §. A felülvizsgált számadások a közgyűlést megelőzőleg 8 nappal a részvényesek által a vállalati irodában betekintheők.

A Csáktornyai Gőzmalom és Villamtelep Részvénytársaság, Csáktornya zárszámadása az 1915. üzletévről.

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

		K	f			K	f
Készpénz állomány		4149	86	Részvénytőke		300000	—
Gyártelep:				Értékcsökkenési tartalékalap*		10000	—
Ingatlan és gépbereendezés	65597-50			Hitelezők		245790	98
Magtárépület	14000-—			Nyereség			
Szerelvények				mult évi áthozat	4775-75		
mult évi értékelés K 38000-—				ez évi tiszta haszon	45200-05	49975	80
ócska géprészek-							
ért befolyt K 817-35							
leírás	1780-15	2597-50	35402-50				
			115000				
Vezetékháló			114789				
Árammérők	9000-—						
leírás	2000-—		7000				
Villanyszerelési anyagkészlet			16709				
Gabona és őrleménykészlet			203224				
Zsákkészlet			9946				
Hadikölcsön K 30000-né.			28460				
Takarékpénztári betét			36988				
Adósak:							
postatakt. és bankköv. áruelegek	40225-74						
kintlevőség áruelet és szerelések							
után	29272-58	69498	32				
			605766			605766	78

*Az ez évi dotációval K 25000.-ra emelkedik.

VESZTESÉG.

Eredmény-számla.

NYERESÉG.

		K	f			K	f
Üzemi és üzleti összköltség		104129	39	Mult évi áthozat		4775	75
Biztosítás		6300	45	Összkeresmény ez évben		163416	88
Adók és illet		2429	66				
Kétes követelések		1577	18				
Leírások: áramszámlálók számlán	2000-—						
szerelvények	1780-15	3780	15				
Nyereség: mult évi áthozat	4775-75						
ez évi tiszta haszon	45200-05	49975	80				
			168192			168192	63

Az igazgatóság nevében:

Pátkai Jakab
ügyvezető igazgató.

Csáktornya, 1915. december 31-én.

A felügyelő-bizottság részéről:

Pálya Mihály

A könyvelésért

Szerb Henrik
főkönyvelő.